

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 16. — Zurednikom se mora govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — **Inserati:** Šeststopna petit-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — **Volja za Ljubljano** v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. **Po pošti volja** za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 259.

V Ljubljani v četrtek, 12. novembra 1885.

Tečaj II.

Otvorenje francoske zbornice.

V torek zbrali so se novoizvoljeni poslanci francoskega naroda k izvanrednemu zasedanju in naravno je, da svet svoje oči obrača na obrežje reke Seine, kjer se bodo v kratkem vršili odločilni dogodki za obstanek mogočne ljudovlade. Brez hrupa in šuma stopili so to pot izvoljenci ljudstva skupaj. Blebetavi telegraf, ki nam vselej na dolgo in široko poroča celo o malenkostnih zgodbah republike, sedaj sumljivo molči in nam s tem kaže, da sta zginila samozavest in zmagonosnost iz vrst ljudovladinih pristašev. Zadnje volitve vzele so jim pogum in tužnega srca zbirajo se v središči domovine, da otvorijo novo zasedanje zbornice. Podoba združenih monarhistov vzdiguje se žugaje pred večino. Dve sto in dva poslanca ima reakcija na svoji strani. Vse navdušuje skupno sovraštvo do ljudovlade, vsi so zapisali na svoj prapor smrt in pogin sedanjega sistema! Pač upajo republikanci, da zaide v sredo njihovih nasprotnikov nejeдинost in nesloga, da se bodo kmalo jeden drugega sovražili in preganjali — a ta up sedaj še nikakor ni opravičen. Jedna mogočna ideja bode vez impozantne manjšine: graditi sedanji vladi povsodi težave in onemogočiti republikancem zakonodajno delo, konečno pa doseči razpuščenje zbornice in prisiliti nove volitve, pri katerih se nadejajo novih zmag, nove večine! Sedaj imajo 202 moža, a prepričani so, da bodo šteli pri prvih volitvah vsaj 300 poslancev — in tedaj je odbila zadnja ura francoske republike.

Republikanci imajo v sedanji zbornici se ve da mogočno večino — a v njihovih vrstah manjka discipline in strogega vodstva, ki bi združevalo

nesložne elemente in jih prisiljevalo k skupnemu delovanju v prid domovine. Poraz pri volitvah na dan 18. septembra ljudovladinih pristašev ni spametoval. Pač povsodi poudarjajo nujno potrebo jedinstvi in roté se med seboj, da bodo kakor grška falanga stali nasprotni sili — a uže se kaže sprhnenje in preperelost v njihovih vrstah. Na vseh oglih rastejo novi programi, nova zahtevanja! Tu sklicuje poslanec Lockroy javne shode, dela obljube ter v duhu postavlja in odstavlja ministre; tam zbira Clémenceau svoje prijatelje in diskutira ž njimi „najnujnejše“ zahteve njegove stranke. Povsodi se kaže anarhija duhov, povsodi posamezne želje, a nikjer ni razumljenja splošnih potreb. Moža, ki bi krepko in samozavestno stopil na noge, ki bi z močno roko poruval plevel v vrstah republikancev in ljudstvu svetil z jasnimi, določenimi idejami — tacega moža ne premore sedanja majoriteta francoske zbornice. Ni ga odrešenika med 382 republikanci, ki so se zbrali 10. novembra; vse je srednje vrednosti, nihče se ne vzdiguje nad vsakdanjost in nad mizerijo zbegane večine.

Za to je pa naravno, da se bodo poslanci in prijatelji sedanje vlade najprvo zbrali krog previdnega predsednika ministerskega sveta, Henrija Brissona. Ta državnik ima sedaj krmilo v roki in naloga njegova bode, da stopi pred svoje pristaše z določenim programom, katerega bodo vsaj v prvem času podpirale vse republikanske stranke, da se ognejo hujšemu zlu. A koliko časa bode ta zadovoljnost z ministerstvom trajala, o tem je vse-kako težko govoriti. Ko bodo volilne verifikacije dovršene, javna dostojanstva oddana in predsednik republike izvoljen, potem nihče ne more jamčiti, da se ne bode razdrla zveza posameznih frakcij

in se pričela stara igra. Ako se to zgodi, zašla bodeta strah in bojazen v republikansko stranko in Bog zna, kako se bode postavila v bran ljutemu nasprotniku, ki bode noč in dan na straži, da vstavlja tek državne mašine ter kompromituje republiko in njen parlament. Ali bode potem Brisson oni mož, ki bo s krepko roko držal veslo ljudovladine barke, ali ga pa zmagajo sovražni valovi — kdo ve?

Za monarhisti stoji 4 milijone volilcev in to jim bode dajalo pri vsaki priliki novih močij, novega pöguma. Ako se jim še posreči, da vstane v njihovi sredi vodja, ki bo znal s previdno roko voditi stranko in jo zmagonosno tirati dalje v parlamentarnem boji, potem bodo simpatije lahko-gibljivega naroda naklanjale se vedno bolj proti taboru konservativne stranke, ki obljubuje držav-ljanom spoštovanje starih pravic in starih navad, ki zametuje kulturni boj in spretno porablja prestrogo postopanje republikanske vlade nasproti katoliškim čutom francoskega ljudstva. V tem so jim najboljši zavezniki skrajni pristaši ljudovlade, ki slepo zametujejo vse, kar diši po bivših od-nošajih, ki strašen boj pridigujejo proti razmeram sedanje družbe. Ako ne bodo preustrojili svojega delovanja, bodo jim dnevi prej ali slej šteti. Narod, ki jim je dal moč, vzel jim jo tudi bode in poskusil z drugim sredstvom doseči to, kar mu do sedaj zastoj obljubuje republikanska vlada.

Povsod dobro, doma najboljšje.

-o- Star je uže pregovor, ki smo ga nadpisali temu spisu. Dokazati hočemo kratko, kako misli svet sploh o njegovi resnici in kaj osebno mi Slo-

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predolavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

2.

„Ne, ne!“ poreče Rouvenat ganen, „na to niti ne smem misliti!“

„In zakaj ne? Ali hočete, da gospodičina Blanche ostane neomožena? . . . Včeraj sem revno deklico videl v Civry-u. Kako je spremenjena! Kako je bleđa! Kako trpi! O, vi morate tudi to videti, gospod Rouvenat! In odkod ta sprememba? Ker ljubi tega mladeniča!“

„Mardoche, vi se torej jako zanimate za-nj?“

„Gotovo!“

„Kje li stanuje?“

„Bival je v Saint-Irunu pri gostilničarji Bertaux-u. Da bi pa izpolnil dano vam obljubo, zapustil je ta kraj ter se vrnil v Pariz.“

„Je li iz dobre družine?“

„On nema družine!“

„Kako?“

„Ne! Svojega očeta ni nikoli poznal. Njegova mati je neke decembrove noči, ko je bil okoli šest let star, peš potovala z njim, in na tem potu je zmrznila, kakor se zdi. Glumači so našli otroka. Nekdo iz glumaške družbe je otroka odgojil ter naredil iz njega brdkega moža. Ta glumač pa vé manj o zgodovini te sirote kakor jaz. Ali vam hočem povedati, kar jaz vem, gospod Rouvenat?“

„Gotovo, gotovo, Mardoche!“

„Menim, da vas utegne stvar zanimati,“ deje Mardoche čudno nasmehljavši se.

„Mladi mož mi je rešil življenje, in, če morem kaj storiti za-nj . . .“

„No, videli bote!“

„Le govorita, jaz poslušam!“

„Dobro! Ta mladenič se je nadejal, kakor mi je sam pravil, da najde v tem kraju družino svoje matere; kajti na potu od Vesoula v Gray našli so glumači njegovo mater in njega ležeča v snegu.“

„Čudno, čudno!“ šepetal je Rouvenat.

„Kaj ne? In pomislite, gospod Rouvenat: ko je zadnjič prišel v Saint-Irun, domislil se je, ugle-davši kamenita psa, da je moral uže kot otrok

nekadaj tu biti! In tudi gostilničar se je spomnil, da je bivala pri njem pred trinajstimi, štirinajstimi leti mlada lepa gospa z malim otrokom . . .“

Rouvenat je bil prebledel kakor mrlič; njegove oči so žarele liki oglje!

„Dalje! . . .“ hripne, „dalje! . . .“

„Ali vas to tako zanima?“ povpraša Mardoche dobrosrčno.

„O, zeló, zeló! . . .“

„No, vidite: domislek budi domislek, in tako domislil se je mladi mož tudi, da je njegovo mater v gostilnici obiskal kmetovalec, ki je otroka vzel v naročje ter ga poljuboval . . .“

Rouvenat s tresočimi svojimi rokami poseže v vlasé ter se nasloni na drevo.

„Meni se v istini zdi, da vas stvar zmerom bolj zanima!“ opomni berač.

„Mardoche, povejte mi takoj ime tega mlade-ga človeka, čujete, hitro, hitro!“

„Njegovo ime naj vam povem? Nema družega kakor óno, ki mu je je dala njegova mati . . .“ — „Leon, kaj ne, Leon?“

„Kako dobro znate uginiti, gospod Rouvenat!“ dé Mardoche z dozdevno začudo. „V istini, zove se Leon!“

venci. Pri nas na Slovenskem velja v vsaki ne-sreči in nepričakovani zadregi izrek: „Vse pustim, vse poprodam in grem v daljno Ameriko.“

Tujstvo in osebito Amerika slove pri Sloven-cih za deželo, po kateri se pretaka mleko in med, kjer živi vsak srečno in brez truda in si nakupiči v malo letih zlate zaklade.

Da, ko bi bila resnica poslednje, trdimo lahko, da bi bile postale uže vse druge dežele, odkar si iščejo nekateri večne sreče ondi za morjem, pu-ščave, da bi ne delal nihče v potu svojega obraza za skorijo kruha v vbogi domovini svoji, temveč pre-peljal bi se bil uže davnej v amerikanski raj.

Ker pačijo jednake napačne sodbe zadovoljni, akoravno revni naš narod, ker so provzročile uže toliko beraštva in gorja, govoriti bočemo resno besedo z mnogimi našimi sanjači o zveličavni Ameriki.

Izseljevanje posameznih narodov iz jedne de-žele v drugo je tako staro, kakor človeški rod sam. Znano je iz zgodovine, da je bilo življenje prvih narodov večno potovanje iz kraja v kraj, kjer se je obetal živeti ljudem in živini.

Poslednje bilo je v tedanji prvotni dobi člo-veški možno in primerno. Močna pest pisala je tedaj pravico. Kedor je bil krepkejši, isti je gospo-doval in si izbiral najboljše dežele, katere je za-puščal zopet, ko je uničil njihove naravne zaklade. Naravno je, da tako nemirno življenje ni bilo ugodno uže tedaj niti veri, niti človeški omiki.

Zaradi tega prisijal je blagor svete vere pre-seljujočim se narodom najpozneje in zaostali so sploh v omiki za svojimi sosedi s stalnim domo-vanjem.

Tudi druge žalostne posledke imelo je vedno preseljevanje posameznih narodov. Redno državno življenje, spoštovanje postav in pouk bil jim je nemogoč.

Povrh razvadili so se posamezni stanovi v vsakem oziru. Delo, skrb zá-se in družino bilo jim je neznano. Živeli so le od danes do jutri. Zaradi tega prepovedale so kmalu posamezne države pre-seljevanje. Hoteli so osrečiti v mirnem življenji svoje državljane, kažoče jim v marljivosti in za-dovoljnosti pravo srečo.

Posrečilo se jim je za precéj dolgo dobo to blago delo. Močni in srečni narodi živeli so v isti dobi. Razširila se je brez truda vera in omika v takih razmerah ter položila temelj neumrjoči slavi mnogim narodom.

Rodil se je slavni Kristof Kolumb.

Njegovi omiki in trudu odpri se je nepri-čakovan pot v nepoznano daljno Ameriko, ki je postala potem in je še dandanes vsaj videzno vsem srečolovcem — prava obljubljena dežela.

Pripoznati moramo, da je najdba Amerike in novega sveta sploh neizmerne vrednosti vsemu svetu in da je Kolumbovo ime jedno najslavnejših.

Rouvenat si pritiska obe roki na srce, potem globoko vzdihne. Nepopisno veselje mu je odsé-valo iz očí. Bil je kakor ozárjen!

Mardoche se je smehljaj, glavo nekoliko na-gnivši. Potem dostavi: „Povedati vam moram še, da je glumač, ki ga je odgojil in ki se zove Goš, našel v usnjati torbici, katero je nosila uboga Leonova mati, dvanajst tisoč frankov v zlatu. To je bila sreča; kajti s to svoto mogel je ubogi glu-mač najdenčku oskrbeti izbornu odgojo. In tako je danes gospod Leon vse izšolan vseučilišnik.“

Rouvenat ni se mogel dlje premagovati. Pričel je milo ihteti!

„Kaj? Vi jočete, gospod Rouvenat! Pa kaj vam je, kaj vam je?“ povpraša Mardoche. — „Da, jočem! To je čudno, kaj ne? Pa odpustite Mardoche, jaz ne morem drugače!“ — „O, pred mano se vam ni treba sramovati solzá!“

In tudi beraču zablíši rosa v očeh!

„Pa saj tudi vi jočete, Mardoche!“ zakliče Rouvenat. — „Kdo bi pa tudi ne jokál!“ — „Mardoche, mladega moža torej ni več tukaj? Ali je v Parizu?“ — „Da, uže štiri dni je tam!“

Rouvenat poparjen zaječi.

„Kako ga zdaj najti?“ zajepeče. — „Ali vam ni prav, da je tam?“ — „Jaz sem obupan zaradi

Na tisoče in tisoče rodbin raznih narodov iz različnih delov sveta našlo je v Ameriki, če ne prave, vsaj denarno srečo in povzdignilo ondotno ljudstvo iz teme poganstva in neomike.

Vender, kakor ima vsaka stvar solčno in senčno stran, tudi najdba bogate Amerike in pre-seljevanje vá-njo ni brez nje.

Povedali smo uže, da so nekatere države uže v najstarejših časih izselitev iz domovine po po-stavah prepovedale. Gotovo so imele njihove oblasti imenitne vzroke za take naredbe. Sploh ni v de-želah, ki niso preobljudene, pravega vzroka za iz-selitev. Kdor zapušča domovino svojo brez prave sile, pohušuje svoje rojake, odvrača jih od lju-bezni domovinske ter slepi z napačnimi sodbami v brezdelavnem dobrem življenji v tujini.

Taki vzroki narekovali so nekedaj ostre po-stave proti izselitvi, in bili so po naši sodbi po polnem pravični. Današnji vek zove se vek osebne svobode.

Zastarele so postave, ki so omejevale nekedaj državljansko svobodo v kateremkoli oziru.

Nobena, razen vojaške dolžnosti, ne veže ni-kogar več na domovino, kjer se je rodil.

Toliko imenitneje je, da poskuša država s po-ukom, opominom in svarjenjem nadomestiti ne-kedanje ostre postave, da varuje nesreče svoje državljane, ki jim preti po neomejeni osebni svobodi.

Oglejmo si nekoliko boljše blaženo Ameriko in njene razmere, ki obetajo videzno toliko srečo — obupnežem starega sveta!

Ameriki, severna in južna, sta v resnici veliki in po naravi bogati deželi, ki sta obetali in tudi podelili marsikateremu duhovitemu in izvedenemu Evropejcu bogatstvo in morda ne neprijetno novo domovino.

Poslednji precéj obili vzgledi velikega oboga-tenja v Ameriki razgrelí so in razgrevajo še dan-danes vročerkvne glave v resnici nesrečnih ali do-mišljavih naših rojakov.

„Vsaka stvar ima svoj čas“, pravi pregovor. Tako je tudi z Ameriko.

Naši srečolovci ne pomislijo, da so zatonili vže precéj davnej zlati gradovi amerikanski, ki so se zidali nekedaj brez posebnega truda.

Glavni vzrok temu je, da se je amerikansko prebivalstvo v zadnjem stoletji tako pomnožilo, da so nastala ondi skoro največja in preobljudena mesta in da ni v obližji mest in železnic več pedi zemlje za srečeželjnega tujca.

Jasno je, da se ne ponuja več, kakor si do-mišlja morda marsikateri, v Ameriki rodovitna, poljedelstvu primerna zemlja praznim rokam.

Za drag denar si jo mora kupovati vsak, z dragim denarjem jo mora obdelovati, velike davke mu naklada država in za majhen denar je prisiljen prodajati zemeljske pridelke.

ttega, Mardoche.“ — „Tedad ste premenili svojo idejo?“ — „Da.“ — „Vsled tega, kar sem vam tú pravil?“ — „Da, to je pomagalo. Pa vi tega ne morete nikoli umeti?“ — „O, baš naopak, jaz umem to stvar prav dobro!“ — „To ni mogoče, stari!“ — „Mislite?“ zakriči Mardoche visoko vzravnavši se ter glas se mu je tresel. „Jaz vam pa povem, gospod Rouvenat, da ste v mladem tem moží, ki ljubi Blanche-o; ki ste ga zavrgli in ki vam je življenje rešil, spoznali njega, ki ste ga zaročili pred trinajstimi leti z Blanche-o; kajti on je sin Lucile Mellierove, hčerke vašega gospodarja!“

Rouvenat se zgane ter strmo pogleda prosjaka.

Potem ga prime za roko ter zakriči s zadušnim glasom: „Odkod to vse veste?“

„O, jaz vem še mnogo več!“ odgovori Mar-doche počasno in resno. „Trije možje so na svetu, ki poznajo skrivnosti seuillonske pristave: Jacques Mellier, Pierre Rouvenat in še tretji.“ — „Pa kdo ste vi?“ klikne Rouvenat. — „No, pogledite me! Kaj ne, jaz sem se mnogo mnogo spreme-nil; ne?“

Rouvenat hripavo zakriči, umakne se najprej korak nazaj, potem skoči k Mardoche-u, katerega krčevito objame ter ga burno pritiska na svoje srce.

Prava sreča v kmetijstvu brez premoženja je torej dandanes nemogoča.

Resnica je, da je v Ameriki še vedno mnogo neobdelane, a rodovitne zemlje, ki se prodaja po naši sodbi pol zastonj.

Vender pomisliti se mora, kje da je taka zemlja. Sto in sto milj morda od boljše ceste, ne-izmerno daleč od železnice in večjega trga ali mesta, obdana od nepresežnih gozdov in pol div-jega naroda, je brez dvoma tako ceno posestvo.

Kako se s pridom lahko gospodari na taki kmetiji, razsodi lahko najslabši slovenski kmet, k ne zamenja svojega ubožstva s tako videzno bo-gatijo.

Kjer ni železnic, cest, bližnjih mest in večjih sejmov, dobro kmetijstvo niti mogoče ni.

Čemu so takemu kmetu obili pridelki, če jih ne more zameniti v denar, če prodaja njegov sreč-nejši sosed blizu mest na trgu žito po ceni, ki stane njega trud in delavsko plačilo za pridelke.

In posled niti takovega kmeta si dandanes v Ameriki ne moremo misliti, ki ni izučen v umet-nem kmetijstvu, ki nima najnovejšega dragega kmetijskega orodja in strojev, ki ne pozna ondot-nega jezika in amerikanskih kupčijskih razmer sploh.

Naseljenec kmetijski v Ameriki brez velikega kapitala je v pravem pomenu le blavec, ki živi le od danes do jutri, ki se trudi od zore v mrak le za skorijo kruha.

Ako pomislimo, da je potrebno tudi za tako negotovo kmetijstvo posebno v začetku precej de-narja, trdimo lahko, da se z malim premoženjem in z marljivostjo v domovini sezida veliko ložje prave sreče dom, kakor v tujem, daljnem svetu.

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

O delovanji delegacij, katere najbrže dne 19. t. m. skončajo svoj posel, se poroča: V četrtek, petek in soboto se vršijo plenarne seje oger-ske delegacije. V petek zvečer reši budgetni od-sek avstrijske delegacije konečni račun. V pone-deljek, dne 16. t. m., in v torek, dne 17. t. m., ima avstrijska delegacija plenarno sejo. V četrtek se zaključí zasedanje.

Politično društvo „Edinost“ v Trstu pri-pravlja se uže z vsemi močmi na to, da zabrani do volilcev pristašem laške stranke. V nedeljo imel je odbor društva sejo in za mestne volitve se je v seji izvolil posebni odsek, sestojéč iz gg. Iv. Nabergoja, M. V. Živica, G. Sterle-ta, A. Kri-žanaca in V. Dolenca, kateremu odseku se je dala naloga, da preskrbi vse potrebno, da se v mestu

„Jean Renaud!“ zakliče ihteč. „Jean Renaud, dragi moj Jean Renaud, ti si, ti udano mi srce, ti ubogi mučenik, tebe imam v naročji, tebe pri-tiskam na svoje prsi! O, kako, da te nisem tako dolgo spoznal! Zdaj še-le umem, kaj me je brž prvi trenotek k tebi vleklo! Pa zakaj se nisi dal spoznati? Zakaj mi nisi zaklical: „Pierre, jaz sem Jean Renaud!“ O, kako so me mogle tako vártati oči! . . . In potem ta dolga brada . . . zdaj te spoznam, to je tvoje milo, odkrito, pošteno oko! Pa spremenjen si vender . . . tvoj glas je ves drugačen! Oj, staro nasmehljevanje pa še imaš! O Jean Renaud, dragi moj Jean Renaud, dej, da te še enkrat objamem!“

In oba starčka pritiskata drug drugega na srce. Potem se usedeta na velik kamen.

In Rouvenat prične: „Ti ubožeč! kako si spre-menjen! Koliko si moral trpeti! In to vse za Mel-liera, zá-me!“ — „Rouvenat, ti si obljubo svojo pošteno držal; ti si odgojil mojo hčerko, ti si jo rad imel, minilo bodi pozabljeno!“ — „Ti si za-dovoljen z njo, kaj ne? Lepa je, Jean Renaud, tvoja hčérica, in kako krotka, ljuba, dobra! . . . Verjemi mi, na vsem svetu ne najdeš boljše stvari nego li je Blanche, presrečna moja Blanche, tvoja hčerka!“ — „Prav praviš, Pierre! In to je pla-

ne volijo taki ljudje, ki so nasprotni Avstriji in slovenskemu narodu.

Iz Zagreba se poroča, da je bil v ponedeljek popoldne dr. David Starčević zaradi izgredov v deželni zboru dne 5. t. m. pred preiskovalnim sodnikom zaslišan. Na predlog državnega pravdnika obdržal se je, kakor Gržanič, v preiskalnem zaporu.

Tuje dežele.

Poročila z juga pravijo, da so razmere med Bolgarijo in Srbijo vedno bolj napete. Srbija kaže nasproti Bolgariji toliko sovraštvo, da se uže sklepa, da se vojska prične še prej, predno dovrši konferenca svoja posvetovanja. O novih napadih od strani Srbov ni čuti.

Nekateri listi pripovedujejo, da v Petrogradu pričakujejo, da bolgarski knez, zdaj ko ga je car ukazal izbrisati iz ruske vojne, pošlje ruske ređe nazaj, ter da se ruskim častnikom prepove, nositi bolgarske ređe. Car pokazal je s strogim svojim ukazom, da na vsak način zahteva, naj se odstavi knez bolgarski. Med Rusijo in Aleksandrom, naj ostane tudi še na prestolu v Bolgariji, je s tem skoro gotovo za vselej prerezana zveza. — Iz Bolgarije pravijo jedna poročila, da je prebivalstvo vedno jednako navdušeno za kneza ter za združenje, druga pa, da je narod uže obupal na tako ugodnem vspehu, kakeršen se mu je pred in po 18. septembru obetal.

Bivši angleški premier Gladstone govoril je dne 9. t. m. pri shodu volilcev v Edinburgu ter poudarjal nujno potrebo, da se združi liberalna stranka, osebno zaradi tega, da se prepreči prehitro odločenje Irske od Velike Britanije, kar zahtevajo irski nacionalisti. Govornik je omenjal, da se mora zavreči vsak predlog, kateri meri na oslabljenje državne celokupnosti; v Irski pa, je dejal, mora se postopati liberalno in razumno.

Med nemškim državnim komisarjem in sultanom v Zanzibaru izvrši se baje pogodba, po kateri se sestavi komisija, sestojeca iz nemških, angleških in francoskih zastopnikov in kateri bode naloga, da določi natanko mejo med nemškim posestvom in onim sultana Saida Bargaša.

Razne vesti.

— (Sreberna poroka.) Knez Nikola in kneginja Milena praznovala sta 8. t. m. svojo sreberno poroko na Cetinju. Vršile so se vsled tega velike slavnosti. Posebno srčne čestitke došle so knezu od ruskega cara.

— (Stolna cerkev v Zagrebu.) Znano je, da je 9. novembra 1880 potres stolno cerkev v Zagrebu zelo poškodoval. Dne 9. t. m., tedaj pet let po katastrofi, vršilo se je nje zopetno posvečenje, katerega

čilo, katero mi je namenil Bog! — „In koliko krat si bil pri nas in nikoli nisi zinil besedice! O, ti si izvrstno igral vlogo beračev!“ — „Igral, praviš, igral? I kaj sem pa družega kakor berač!“ — „Pojdi, pojdi! Saj veš, da z jedno samo besedo imaš vse premoženje Jacques Melierovo na razpolaganje!“ — „Hotel sem ostati nepoznan.“ — „Čemu li? Ah, zdaj uganem! Gotovo si iz Cayenne-e utekel; pa bodi miren: znati te bomo uže varovati in skrivati! . . .“ — „Ni treba tega,“ deje Jean Renaud nasmehljaviši se. „Jaz nisem več kaznjeneč in imam liste, ki to spričujejo. Uže nekaj mesecev sem prost, prost! O Pierre, ti ne boš nikdar umel, kako sladka mi je ta besedica, prost! To more umeti le on, ki so ga obteževale verige, to more umeti le on, ki je pretrpel v grobu vso strahoto dozdevne smrti in kojemu se zopet odpira solnce svetlega dne! . . .“ — „Kakor sloboden mož sem se vrnil v svojo domovino in našel ljubo svojo ženo — mrtvo!“ — „In ti jej okrasuješ zdaj grob vsak dan s svežimi cveticami?“

Jean Renaud se med solzami nasmehlja ter milo reče: „Pravijo, da mrtvi ljubijo cvetlice!“

(Dalje prihodnjic.)

se je udeležil ban grof Khuen-Hedervary in druge uplivne osebe glavnega mesta. Cerkev posvetil je škof Janko Pavlešič; slovesno mašo bral je pa kardinal Mihalovič.

— (Samomorilec iz ljubezni do svojega otroka.) Pred kakimi 14 dnevi umrla je drugemu grobokopu na pokopališču v Baumgartenu pri Dunaji. Matiji Mötthu, devetletna hčerka, koja je neizrekljivo ljubila. Ta zguba mu je šla tako zelo do srca, da je sklenil svojemu življenju konec storiti. Kroglo, koja si je v ta namen iz revolverja poslal v glavo, zadrla se je tako globoko, da je zdravniki navzlic večkratnim poskusom niso mogli odstraniti. Še le pred tremi dnevi posrečilo se je to prof. Weinlechnerji, kateri je operacijo tako srečno izvršil, da se je splošno mislilo, da Mötth pri življenju ostane. Žalibog, pristopil je prisad in je življenje nesrečneževu uničil. Mötth zapusti ženo in tri nepreskrbljene otroke.

— (Potepuhi pri svatbi.) Znan umetnik v Parizu praznoval je pred dobrim tednom na slovesen način poroko svojega sinu in je bilo k slavnosti veliko gostov iz obeh obitelji povabljenih. Po cerkveni slovesnosti podá se cela družba v hišo ženinovih staršev, kjer je bila navadna pojedina. Ko se gostje po saloni sprehajajo ali pa na mnogovrstnih jedilih krepčajo, potroži hišni gospej stara prijateljica, da jej je mošnjička zmanjkalo. Komaj ima ta čas, izreči svoje pomilovanje, čuje se isto tudi od drugih gostov in hišna gospa sama zapazi, da je tudi njej nekdo ves denar vzel. Na ta način bilo je okrađenih do sto oseb, sigurno po celi tatvinski drhali, ki je prišla jednakočasno z gosti in prijatelji v hišo in se tako obnašala, kakor bi spadala k tem. Obitelj ženinova je mislila, da so tuji obrazi bili povabljeni od nevestinih sorodnikov, ti pa ravno nasprotno.

— (Prebivalstvo na Nizozemskem.) Časopis „Tijdschrift“, glasilo nizozemskega zemljopisnega društva v Amsterdamu, prinaša (v najnovejšem zvezku 1885, št. 2/3) pregled o rasti glavnih mest enajstih pokrajin in to v zadnjih 25 letih (od 31. decembra 1859 do 31. decembra 1884). Po tem izkazu ima Amsterdam zdaj 366 659 duš (1859. l. 263 531), narasel za 39 %. Rotterdam 169 477 (1859. l. 105 870), narasel za 60 %. Haag 134 552 (1859. l. 80 694), narasel za 66.7 %. To so velika mesta, imajoča čez 100 000 prebivalcev. — Čez 50 000 prebivalcev ima Utrecht in Groningen. Utrecht ima zdaj 75 899 (1859. leta 51 597). Groningen 50 576 (1859. l. 35 695). Prvi ima prirasti za 47 %, drugi 41.7 %. Najbolj pa raste mesto Arnhem. L. 1859 je imelo 22 238 duš, a zdaj (1884) 45 377, tedaj prirasti za 104 %.

— (Bogastvo v Ameriki.) V hranilnicah v državi New-York vloženih je bilo 1. januarja 1885 čez 500 milijonov dolarjev (čez 2250 milijonov mark). Ker ta država samo okolo 5 milijonov prebivalcev šteje, pride na enega, žene in otroke vstevši, okolo 100 dolarjev ali 425 mark. Katero ljudstvo na tem svetu se zamore z Amerikanci meriti, kar se bogastva in varčnosti tiče?

— (Kriminalna statistika.) Leta 1885 zgodilo se je v Zedinjenih Državah v severni Ameriki 3377 umorov, leta 1883 pa samo 1494. Ta velik razloček pripisavati se mora strastnemu volilnemu gibanju za predsednikovo mesto, pri katerem je marsikdo svoje življenje zgubil. Morilcev se je obesilo 111.

— (Napaka v zakonu.) Oče, ki hoče svojo hčer omožiti: „Moja hči je izvrstno izrejena in govori štiri jezike.“ — Bodoči ženin: „Lepa hvala, meni govori ženska v jednem jeziku veliko preveč!“

Domače stvari.

Iz seje mestnega odbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 10. novembra.

(Konec.)

Podžupan Vaso Petričič poroča v imenu finančnega in stavbenega odseka o gradnji nove vojašnice ter predlaga: 1.) Mestni zbor naj sklene, da se zida nova normalna vojašnica za tri batalijone in na podlagi predloženega načrta s proračunjenimi stroški 465 422 gold. 70 kr. na v ta namen kupljenem zemljišču, če visoki deželni odbor kranjski privoli v povečanje svojega, z dopisom z dne 3. oktobra 1882. obljubljenega pavšalnega doplačila vojaški odškodnini v znesku 3700

gold. na 6000 gld. za čas, ko traja doplačilo vojaške odškodnine (traje namreč 25 let); 2.) magistrat naj brez zamude stopi v dogovor z dež. odborom v zmislu ad 1.) omenjenega sklepa; 3.) slav. magistrat naj, ako slavni deželni zbor kranjski povekša svoje doplačilo na 6000 gld. v zmislu od 1. storjenega sklepa, takoj razpiše ponudbeno obravnavo za zgradbo omenjene vojašnice, tako, da bode možno dela do konca januarja 1886. l. oddati in da se sploh v tej zadevi potrebno ukrene. Vsi predlogi se enoglasno sprejmó.

Mest. odb. Potočnik poroča o oddaji gradnje obrežnega zidu na desnem bregu Ljubljanske pod Hradskega mostom ter predlaga naj se gradnja izroči gosp. Antonu Lončariču za 12 509 gld. 90 kr. — Predlog se sprejme.

Mest. odb. T. Zupan poroča o poslednjih letnih računih tukajšnje c. kr. vélike realke in mestnih ljudskih šol ter predlaga naj se račun potrdi. — Predlog se sprejme.

Mest. odb. Potočnik utemeljuje samostalen predlog gledé razsvetljave ceste na cesarjevič Rudolfovo železnice postajo. Po daljši debati se sprejme predlog, in magistratu se naloži, da brzo oskrbi razsvetljavo.

Mest. odb. Hribar stavi samostalni predlog:

„Mestni zbor naj sklene prošnji do c. kr. glavnega ravnateljstva državnih železnic in do glavnega ravnateljstva c. kr. piv. južne železnice, naj bi pri zvezi avstrijsko-nemških železničnih uprav storili potrebne korake, da bi se tudi na ljubljanski postaji izdajali kuponi za povoljno sestavljiva okrožna potovanja.“

Konečno predlaga mest. odb. Hribar, naj se naponsi trgovinska in obrtna zbornica, da podpira to prošnjo ljubljanskega mestnega odbora. — Predloga se jednoglasno sprejmeta.

Zaradi pozne ure se potem seja konča.

— (Priznanje.) Deželnoobrambeno ministerstvo izreklo je pohvalno priznanje žandarmu Ivanu Saderju v Kranjski Gori za njegovo požrtvovalno pomoč ob povodnji.

— (Potovalno predavanje.) Vsled želje kmetijske podružnice v Bohinji ne bode predaval tajnik kmetijske družbe Gustav Pirc v Boh. Bistrici, kakor smo včeraj poročali, ampak v Srednji vasi prihodnjo nedeljo popoldne ob 3. uri.

— (Duhovenske spremembe v krški škofiji.) Gosp. Janez Šavbah, do zdaj provizor v Innerteuchen, je postal župnik v Šmarjeti pri Velikovecu; gosp. Matija Randl, do zdaj provizor na Subi, pa pride za župnika v Švabek.

— (Dekliška šola) ustanovila se je na Vrhnikih. Razen občine si je za ustanovitev te šole pridobil mnogo zasluge gosp. okr. glavar Mahkot, kateri je vedno unet za šolstvo.

— (Osemdesetletni rojstveni dan) praznuje v nedeljo, dne 15. t. m. gosp. Andrej Brus, glavni odbornik c. kr. kmetijske družbe kranjske. Gosp. Brus je bil uže odlikovan od Nj. veličanstva cesarja z zlatim križcem za zasluge.

— (Umrli) je v blaznici na Studenci g. Josip Oblak, bivši notarski koncipijent v Ljubljani.

— (Imenovanja na Primorskem.) C. kr. deželni namestnik je imenoval namestniškega koncipista Ivana Šorli-a okrajnim komisarjem in namestništvu-nega konceptnega praktikanta Otona conte Manzana namestniškim koncipistom.

— (Samomor.) Iz Trsta se poroča: Štiriin-tridesetletni okoličan Valentin Ambrožič, pomočni zidar, bivajoč v s. M. M. dolenji vrgel se je v torek zvečer v vodnjak svoje hiše; potegnili so ga sicer takoj iz vodnjaka, a uže mrtvega. Baje se mu je v glavi zmešalo.

— (Velika sleparija.) Iz Trsta se poroča: V tukajšnji mestni bolnišnici prišli so veliki slepariji na sled, baje da so osleparili za 15 000 do 20 000 gld. Preiskava se še vrši; par uradnikov so uže zaprli.

Narodno-gospodarske stvari.

Sol in naše kmetijstvo.

Kar je za dihanje vsem živim stvarjem čist zrak, to je posebno človeški hrani dobra sol. Brez zraka, svetlobe in solca bledé najlepše cvetice in usahnejo prej ali pozneje, brez soli bledeli in slabeli bi tudi ljudje. Sol daje vsem našim jedem pravi okus in pospešuje prebavljenje. Mnogih jedil, posebno naše najbolj priljubljene in potrebne, vsakdanjega kruha, si brez soli skoro misliti ne moremo, saj bil bi neslan neokusna, celo nezdrava hrana. A ne samo ljudem, tudi večini naše domače živali je sol prepotrebna, za dobro rejo najboljši pomoček. Posebno goveji živini hasne sol. Krave, ki dobivajo soli, dajo obilno in boljše mleko. Za debeljenje namenjeni živini se redi po soli boljše meso in mast in je oboje mnogo bolj okusno.

Boljšega zdravila bolehnih živini ni od soli. Ona čisti život, prebavi slabo hrano in vlačuje izmečke. Neverjetna in smešna dozdeva se morda marsikateremu kmetovalcu naša odločna sodba, da potrebujejo sol ne samo žive stvari, razen onih, ki se žive samo o mesu, temveč celo vse rastlinstvo brez izjeme.

Ako ne zori leto za letom na tej ali oni njivi zlatoklasa pšenica, kakor si jo želimo, ako pojema to in ono drevo videzno brez vzroka, pomanjkuje mu za prebavo njegove hrane: soli, nič drugega kot soli v drugačni podobi, kakeršna je človeška ali živalska sol.

Mnogemu je morda neznano, da ni gnoj, s katerim gnojimo polje, travnike in vrte, nič drugega kot rastlinska sol. In gnoj je toliko boljši, kolikor več soli je v njem, namreč kolikor več soli je použila živina, ki ga napravlja. Marsikateri tudi ni še premislil, kaj je prav za prav gnoj rastlinstvu. Mi ponavljamo še jeden pot, nič drugega kot sol naši hrani. Kakor bi mi ne mogli živeti o sami soli, ali o preveč slanem kruhu, jednako bi ne moglo rasti rastlinstvo na gnoji, ali na preveč gnojni zemlji. Sol in jednako tudi gnoj pospešujeta prebavo človeške in rastlinske hrane ter jo narejata tečno in okusno. Posebno v zemlji mora se razdeliti, raztopiti več prstenih drobin ali posameznih njenih delov, iz katerih sesa potem rastlinstvo svojo hrano. To razdeljenje in topljenje sicer mrtve, speče prsti pa oskrbuje le sol, ki je v gnoji, ki se pomeša s prstjo v hranilen prsteni živež.

Vsak kmetovalec spozna potem lahko imenitnost soli ali gnoja za rastlinstvo sploh in razvidi, kako premalo se soli ali gnoji naša zemlja in prireja rastlinstvu tečna hrana. Z gnojem, ki ga odločuje gospodar tej ali oni njivi, se navadno ne raztopi deseti del redilne prsti, zaradi tega tudi izvrstna rastlinska rast ni mogoča, podobna je živini, ki se redi z lakoto in pomanjkanjem pijače.

Umevno je zaradi tega, da ni samo živalski gnoj neizogibno potreben rastlinstvu, temveč da ga nadomestuje lahko vsaka snov, ki ima v sebi obilo soli ali tako imenovani umetni gnoj. A predrag bi bil v bogemu kmetiču poslednji, zaradi tega mu rabi živalski gnoj, ki mu je najbolj priročen.

Videli smo, da je sol, h kateri prištevamo tudi rastlinsko sol ali gnoj, prepotraben pomoček človeštvu in njegovemu zdravju sploh, da mu oskrbuje hrano, podeljuje blagoslov njegovemu trudu in da pospešuje ta sicer nevidna moč svetovno srečo in blagostan.

To nepopisljivo važnost soli so spoznali že davnaj, davnaj stari narodi in njihovi vladarji. Njih velika skrb bila je, da so dobivali državljani obilo zdrave in cene soli. Vedeli so dobro, da se jim vrača za to skrb veliko plačilo. Zdrav, krepak narod živeč se ob zdravi, tečni hrani povišuje moč države, obdeluje lažje svoje polje in plačuje z obilnimi pridelki državne davke. Sol se dobiva v zemlji ter se čisti potem raznih primešanih stvari ali pa se nareja iz slane jezerske ali morske vode. Slana voda se napelje v primerne prostore, kjer vzdutí vodeni soparji v zrak, solni primečki pa ostanejo v podobi soli.

Napravo soli in trgovino njeno imajo že davnaj države same. Nikomer drugemu kot cesarski oblasti je privoljeno narejati sol in prodajati drugim razprodajalcem. Poslednje je jako imenitno. Le iz državne roke smemo pričakovati zdrave in čiste soli.

Resnica je, da bi kupovali mi od drugih krajev lahko bolj ceno sol, tudi sami bi si jo napravljali co-

neje, a pomisliti moramo, da se rabi dobiček pri prodaji soli za državne potrebe. Ko bi ne bilo tega velikega dobička v državi, povišati bi se morali še boljše naši davki.

Avstrija proda namreč okoli devet milijonov centov soli na leto. Cent navadne soli stane jo samo tri goldinarje, morske soli pa celó samo en goldinar, ker se prodaja kuhana sol navadno po deset goldinarjev cent, lahko izračuni vsak, da se pridobi pri soli okoli dvajset milijonov goldinarjev na leto čistega dobička. V resnici ogromen dobiček je to in velika pomoč velikim državnim potrebščinam.

Vender mi trdimo, da bi se ta državni dobiček lahko podvojil in potrojil, ko bi se sol pocenila in ko bi jo mogli državljani kupiti toliko, kolikor jo za živino potrebujejo.

(Konec prih.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Zagreb, 11. novembra. Ban vsprejel je opoludne vladiko Strossmayerja, kateri se je delj časa pri njem mudil. Kakor se čuje, namerava vladika Strossmayer povodom petdesetletnice preporeda hrvatske književnosti dne 17. ali 18. t. m. pri seji akademije znanosti govoriti slavnostni govor.

Sredec, 11. novembra. „Agence Havas“ poroča: Neprestana srbska izzivanja provzročijo skoro gotovo še pred koncem konference vojsko.

Pariz, 11. novembra. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada: Pri seji konference slednji ponedeljek so se potrdile sultanove pravice do Bolgarije in Rumelije. Anglešk zastopnik je predlagal, naj se imenuje podkomisija, katera naj bi zaslišala želje Rumelijcev.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 12. novembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.50
» » » srebri	82.85
Zlata renta	109.25
5% avstr. renta	99.90
Delnice narodne banke	866.—
Kreditne delnice	282.60
London 10 lir sterling	125.60
20 frankovci	9.98
Cekini c. kr.	5.95
100 drž. mark	61.75

Meteorološko poročilo.

Mo-krina v mm	Nebo	Vetrovi	Tempe-ratura	Stanje baro-metra v mm	Čas opazovanja	Dan
0.00	obl.	svzh. sl.	6.4	744.58	7. zjutraj	11. novembra.
	jasno	vzh. sl.	8.0	744.56	2. pop.	
	obl.		4.8	745.40	9. zvečer	

Zobe in zobovje

Umetne vdevije po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja (39) 62 zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Umrli so:

Dné 11. novembra. Ignacij Forster, bivši črevljár, Gradišče št. 11, za rakom. — Vincencij Fellner, delavec, 28 l., Poljanski nasip št. 50, pnevmonija.

V civilni bolnici:

Dné 10. novembra. Neža Mele, dekla, 33 l., plućna tuberkuloza.

Dné 11. novembra. Polona Galič, godbenikova soproga, 67 l., plućni emfizem.

V vojaški bolnici:

Dné 9. novembra. Miha Popp, podtopničar, 20 l., vnetje podtrebušine.

Tržne cene.

V Ljubljani, 11. novembra.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 18 kr., domače 6 gld. 50 kr.; reš 5 gld. 86 kr.; ječmen 4 gld. 23 kr.; oves 3 gld. 9 kr.; ajda 4 gld. 23 kr.; proso 4 gld. 87 kr.; turšica 5 gld. 30 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 69 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 80 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 3 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 64 kr., svinjsko 56 kr., drobnisko po 35 kr., — Piške po 45 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 87 kr., slame 1 gld. 78 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 60 kr.; mehkih 5 gld. 50 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišču) 2d gld., belo 20 gld.

V založništvu našem izšla je na svetlo knjiga:

Saljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik učitelj.

12 pol v 8°. Mehko vezana stane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjigotržnica v Ljubljani.

1885 v Antverpnu: Zlata svetinja

za pristno, neponarejeno, nebarvano

prof. dr. Jaeger-jevo

izvorno normalno perilo

renomirani, tostranski izdelek tovarniške družbe za pleteno robo v Topicalu, vkljub nastali znižani ceni stuttgartskih izdelkov, provzročeni vsled naše ču-teče konkurence pri povsem jednaki kakovosti in izdelovanji še vedno za

25 proct. cenejše,

v čemur naj se p. n. kupci o lastni koristi blagovolijo prepričati.

To je jedini tovarniški izdelek, koji se vsled propisanega postopanja pri pranju ne skrči.

	male	sred. male	sred. vel.	veče	velike
S zimske srajce	gld. 2,80	3,20	3,50	3,75	4,30
K poletne	3,15	3,50	4,—	4,30	4,80

Vse srajčne velikosti v vseh širokostih okolu vratu in spodnje hlače vsake trebušne širokosti so na prodaj, ter prosimo, pri naročevanju vselej naznaniti tudi mero.

Vsi normalni predmeti, kakor i žoki, nogovice, rokavice, trebušni pasovi, grevci za kolena in žile oddihavice, dalje normalno blago in normalna volna za pletenje so v zalogi.

Ilustrovane cenilnice s pomočnim navodilom in natančno naznačbo cene vseh normalnih predmetov razpošiljamo brezplačno in franko.

Spričevalo.

Z varnostno znamko topliške tovarniške družbe za pleteno normalno perilo uznalo se je vsled kemično-mikroskopiške razkrojbe za prirodno barvano, iz čiste ovčje volne brez rastlinske primesi in ob jednom s preiskanim in s stampilijo „Prof. dr. G. Jaeger“ zaznamovanim stuttgartskim blagom za pranje po polnem enakovrednim.

Ljudovik Liechti s. r., profesor tehnološkega obrtniškega muzeja na Dunaji.

Jedino zalogo ima.

Weldler & Budie, c. kr. priv. tovarnika perilnega blaga.

Glavna zaloga: Dunaj, I., Tuchlauben 13.

Podružnica: I., Kärntnerstrasse 22.

Perilo za gospode, gospe in deca v najlepših oblikah in po najnižjih tovarn. cenah. Naš bogato ilustrovan katalog perila z preračunjenimi troški za novostine in otroške opremitve razpošiljamo brezplačno in franko.